

Annales

Instituti

Archaeologici

XIII - 2017

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
http://www.iarh.hr

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Andreja Kudelić
Marina Ugarković

Tehničke urednice/Technical editors

Andreja Kudelić
Marina Ugarković

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Michreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Lektura/Language editor

Renata Draženović (hrvatski jezik/Croatian)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Andreja Kudelić
Marina Ugarković
Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

©Institute of archaeology, Zagreb 2017.

Annales Instituti Archaeologici uključeni su u indeks/
Annales Instituti Archaeologici are included in the index:
Clarivate Analytics services - Emerging Sources Citation Index

Ovaj rad licenciran je pod Creative Commons Attribution By 4.0 međunarodnom licencom /
This work is licenced under a Creative Commons Attribution By 4.0 International Licence

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9 **Marko Dizdar
Anita Rapan Papeša
Andrea Rimpf**
- Rezultati zaštitnih istraživanja kasnoavarodobnoga groblja Šarengrad – Klopare
- 19 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Sotin – Srednje polje i Dunavska ulica – istraživanja višeslojnih nalazišta u Podunavlju 2016.
- 26 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Arheološka istraživanja u Sotinu i Vinkovačkim Banovcima 2016. godine
- 34 **Katarina Botić**
- Bršadin, Pašnjak pod selom – rezultati arheoloških istraživanja 2016. godine
- 40 **Tomislav Hršak
Tino Leleković
Marko Dizdar**
- Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2016. godine
- 46 **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2016.
- 50 **Saša Kovačević**
- Nova Bukovica – Sjenjak 2016.
- 54 **Marko Dizdar**
- Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2016. godini
- 57 **Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Mario Gavranović**
- Dolina – Babine Grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2016. godine
- 64 **Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar**
- Druga sezona arheoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnog arheološkog kompleksa Grubišno Polje – Šuma Obrovi

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9 **Marko Dizdar
Anita Rapan Papeša
Andrea Rimpf**
- Results of the rescue excavation on the Late Avar cemetery on the site Šarengrad – Klopare*
- 19 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Sotin – Srednje polje and Dunavska street – Research of multilayer sites in the Danube Region in 2016*
- 26 **Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar**
- Archaeological research in Sotin and Vinkovački Banovci 2016*
- 34 **Katarina Botić**
- Bršadin, Pašnjak pod selom – results of the archaeological excavations in 2016*
- 40 **Tomislav Hršak
Tino Leleković
Marko Dizdar**
- Research results of the Batina – Sredno site in 2016*
- 46 **Kornelija Minichreiter**
- Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2016*
- 50 **Saša Kovačević**
- Nova Bukovica – Sjenjak 2016.*
- 54 **Marko Dizdar**
- Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2016*
- 57 **Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Mario Gavranović**
- Dolina – Babine Grede – Research of the Late Bronze Age settlement in Posavina in 2016*
- 64 **Tatjana Tkalčec
Siniša Krznar**
- Second season of archaeological excavations of late medieval complex at Grubišno Polje – Šuma Obrovi site*

<p>73 Tajana Sekelj Ivančan
Ivan Valent</p> <p>Ostaci talioničke radionice na lokalitetu Hlebine – Velike Hlebine</p>	<p>73 Tajana Sekelj Ivančan
Ivan Valent</p> <p><i>The remains of the smelting workshops at the Hlebine – Velike Hlebine site</i></p>
77 Siniša Krznar Rezultati istraživanja lokaliteta Torčec – Cirkvišće 2016. godine	77 Siniša Krznar <i>Research results from Torčec – Cirkvišće site in 2016</i>
<p>82 Hrvoje Kalafatić
Mateja Hulina</p> <p>Zaštitna istraživanja srednjovjekovnog lokaliteta Kutina – Sečevine Okoli</p>	<p>82 Hrvoje Kalafatić
Mateja Hulina</p> <p><i>Rescue excavations of medieval site Kutina – Sečevine Okoli</i></p>
<p>84 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Kalnik-Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2016. godini</p>	<p>84 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Kalnik-Igrišće – results of archaeological excavations in 2016</i></p>
<p>88 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica</p> <p>Arheološka iskopavanja na nalazištu Kurilovec – Belinščica</p>	<p>88 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica</p> <p><i>Archaeological excavations at the Kurilovec – Belinščica site</i></p>
92 Tatjana Tkalčec Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom – nastavak arheološko-konzervatorskih radova na kuli u 2016.	92 Tatjana Tkalčec <i>Castle Vrbovec in Klenovec Humski – continuation of archaeological and conservation works on the keep in 2016</i>
<p>97 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Beničić
Enrico Cirelli</p> <p>Stancija Blek (Tar), istraživanja 2016. godine – utvrđivanje najranije faze kompleksa</p>	<p>97 Bartul Šiljeg
Ana Konestra
Gaetano Beničić
Enrico Cirelli</p> <p><i>Excavations at Stancija Blek (Tar) in 2016 – establishing the earliest phases of the complex</i></p>
<p>103 Ana Konestra
Nera Šegvić
Paula Androić Gračanin
Ranko Starac</p> <p>Arheološka topografija otoka Raba: geofizička, sondažna i topografska istraživanja u 2016. godine</p>	<p>103 Ana Konestra
Nera Šegvić
Paula Androić Gračanin
Ranko Starac</p> <p><i>Archaeological topography of the island of Rab: geophysics, trial excavations and topographic research in 2016</i></p>
<p>111 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p>Arheološko istraživanje na lokalitetu Novo Selo Bunje na otoku Braču, 2016. godine</p>	<p>111 Kristina Jelinčić Vučković
Emmanuel Botte
Audrey Bertrand</p> <p><i>Archaeological excavation on the Novo Selo Bunje site on the island of Brač, 2016</i></p>
<p>117 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p>Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2016. godine</p>	<p>117 Marina Ugarković
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić</p> <p><i>Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay on the island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2016</i></p>

Terenski pregledi

123 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Terenski pregled i probna iskopavanja na izgradnji dijela istočne obilaznice Vinkovaca

126 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2016. godini

133 **Zorko Marković**
Katarina Botić

Rezultati terenskog pregleda općina Našice i Podgorač 2016. godine

141 **Katarina Botić**

Preliminarni rezultati geofizičkih istraživanja i geoloških uzorkovanja na lokalitetima istočne Slavonije 2016. godine

152 **Tatjana Tkalčec**

Terenski pregled općine Grubišno Polje u 2016. godini

160 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra

Terenski pregledi na području Podvelebita i Gacke (Grad Senj, Lukovo, Otočac)

163 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Mato Ilkić
Fabian Welc
Radosław Mieszkowski

Terenske aktivnosti projekta RED u 2016. godini: geofizička istraživanja i terenski pregledi

Field Surveys

123 **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Field survey and trial excavations during the construction of the Vinkovci bypass route

126 **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities in 2016

133 **Zorko Marković**
Katarina Botić

Results of a field survey of Našice and Podgorač municipalities in 2016

141 **Katarina Botić**

Preliminary results of geophysical research and geological sampling of eastern Slavonian sites in 2016

152 **Tatjana Tkalčec**

Field Survey of the Municipality of Grubišno Polje in 2016

160 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra

Field survey in the areas of sub-Velebit Coast and Gacka (Senj, Lukovo, Otočac)

163 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Mato Ilkić
Fabian Welc
Radosław Mieszkowski

Project RED's field activities in 2016: geophysical and field surveys

Zračna arheologija

168 Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić

Zračno rekognosciranje u istočnoj Slavoniji 2016. godine

Aerial archaeology

168 Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić

Aerial reconnaissance in eastern Slavonia in 2016

Bioarheologija

175 Jadranka Boljunčić

Dodatni rezultati istraživanja arheoloških ljudskih ostataka s dvaju nalazišta u sjevernoj i istočnoj Hrvatskoj na planu primjene računalne tomografije (CT-a)

Bioarchaeology

175 Jadranka Boljunčić

Additional research results on archaeological human remains from two sites from Northern and Eastern Croatia in terms of the application of computed tomography (CT)

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

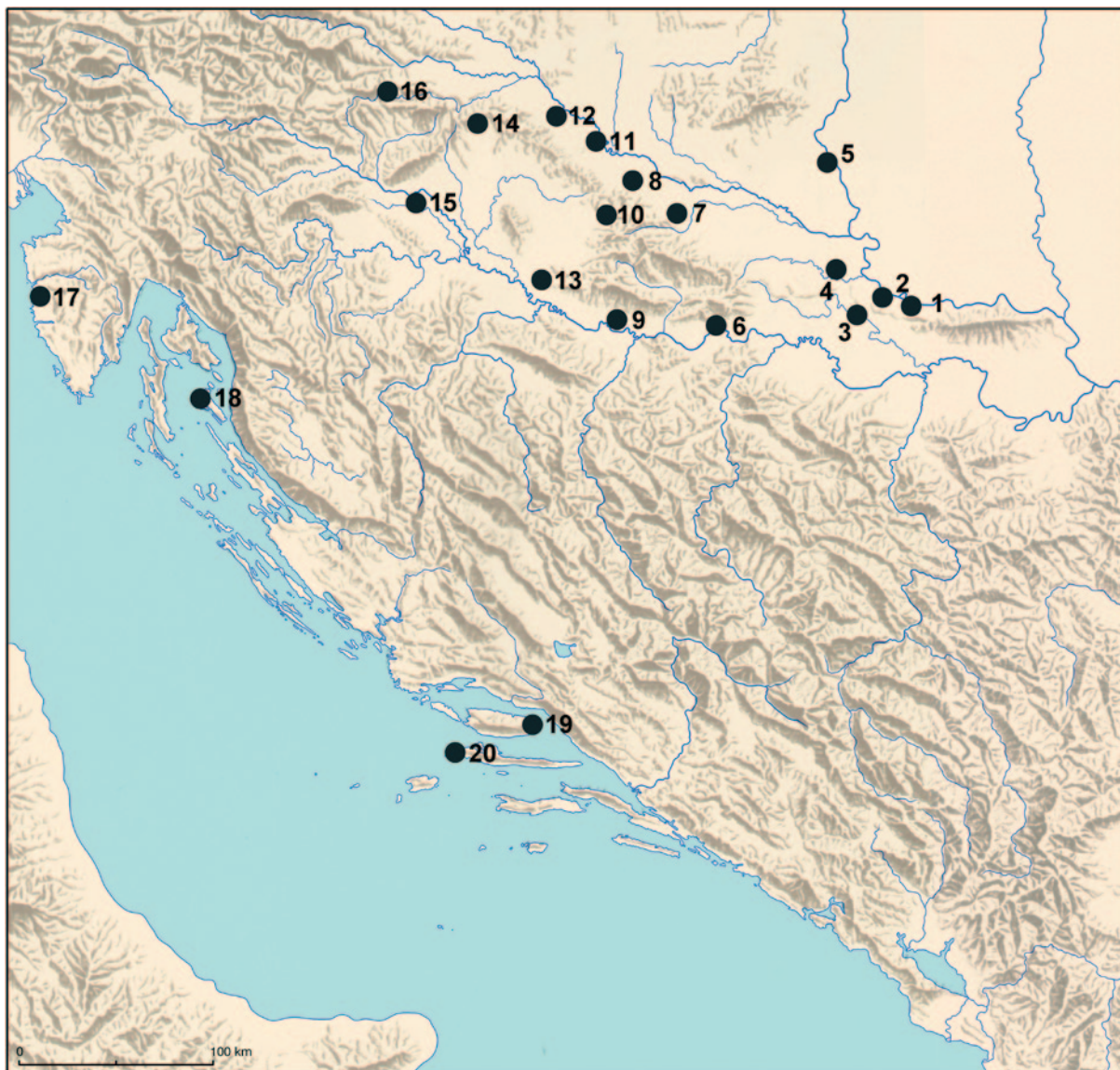
182-190

Additional scientific activity of the Institute

182-190

Arheološka istraživanja

Archaeological Excavations

1. Šarengrad – Klopare	11. Hlebine – Velike Hlebine
2. Sotin – Srednje polje i Dunavska ulica; Sotin	12. Torčec – Cirkvišće
3. Vinkovački Banovci	13. Kutina – Sečevine Okoli
4. Bršadin – pašnjak pod selom	14. Kalnik – Igrišće
5. Batina – Sredno	15. Kurilovec – Belinščica
6. Slavonski Brod – Galovo	16. Klenovec Humski – Burg Vrbovec
7. Nova Bukovica – Sjenjak	17. Tar – Stancija Blek
8. Zvonimirovo – Veliko polje	18. Rab – uvala Pudarica
9. Dolina – Babine Grede	19. Brač – Novo selo Bunje
10. Grubišno Polje – Šuma Obrovi	20. Sveti Klement – Soline

Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2016.

Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2016

Kornelija Minichreiter

Primljeno/Received: 31. 03. 2017.
Prihvaćeno/Accepted: 15. 04. 2017.

Tijekom srpnja 2016. godine Institut za arheologiju iz Zagreba proveo je nastavak sustavnih arheoloških istraživanja, koje obavlja od 1997. godine na zemljištu Galovo u sjeveroistočnom dijelu Slavonskog Broda. Ovogodišnji radovi obuhvatili su nastavak istraživanja terena zapadno i južno od radne zemunice SJ 3316/3317 otkrivene tijekom 2015. godine Zapadno od radne zemunice SJ 3316/3317 otkriven je jarak SJ 3496/3497, dio velike drvene ograde u dužini od 18 m, pravcem sjeverozapad – jugoistok. Na dnu jarka otkriveni su nizovi rupa od većih stupova različite veličine od 15 do 50 cm promjera, poredani jedan do drugoga u jedan, dva ili tri reda ovisno o njihovoj veličini. U nizovima stupova u razmaku od po 2 m bili su ukopani posebno veliki stupovi promjera 40–50 cm. Između gusto poredanih stupova bilo je vjerojatno u njezinom gornjem dijelu isprepletano šiblje. Ograda je imala vrata – prolaz (širine 2 m), u dijelu zapadno od velike zemunice 3316/3317, što je vidljivo u najgornjem sloju jarka po rijetkim stupovima poredanim u dužini od 2 m. Nalazi ostataka komada pečene zemlje s otiscima šiblja ukazuje da je i ova ograda bila u svojem donjem dijelu, pri razini zemlje, učvršćena obljepljenom glinom. Ova velika ograda sigurno se nadovezuje prema sjeverozapadu na početak (završetak) velike ograde SJ 20 otkrivene prve godine istraživanja 1997. južno od velike grobne jame 9. Pretpostavlja se da je ova ograda bila izgrađena oko središnjeg dijela naselja. Jarak ograde 3316/3317 se dalje nastavlja prema sjeverozapadu u iskopani dio južne ciglarske bare. U svojem južnom dijelu jarak ograde zalazi u neiskopani istočni profil kvadranta gdje je otkriven zapadni rub veće zemunice 4188/4189. Ova zemunica proteže se dalje prema istoku i istražiti će se u radovima sljedeće godine.

Gljučne riječi: Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja, naselje, drvena ograda, starčevačka kultura, rani neolitik, stupanj linear A

Key words: Slavonski Brod, Galovo, archaeological excavation, settlement, wooden fence, Starčevo culture, Early Neolithic, Linear A

Tijekom srpnja 2016. godine Institut za arheologiju iz Zagreba proveo je na zemljištu „Galovo“ u Slavonskom Brodu nastavak sustavnih arheoloških istraživanja naselja starčevačke kulture koje pripada početnoj fazi razvitka – stupnju Linear A¹.

Ova istraživanja provode se u okviru istraživačke teme Instituta za arheologiju „Arheološki krajolici i identiteti“ (A1 krajolici, A2 identiteti, A3 naselja) čiji je voditelj dr. sc. Zorko Marković sa suradnicama dr. sc. Kornelijom Minichreiter i Katarinom Botić.

Radovi su provedeni na temelju Rješenja Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Slavonskom Brodu, Klasa UP/I-612-08/16-08/0310; UR.BR. 532-04-02-06/2-16-2 od 6. srpnja 2016. godine. Radove je financiralo Ministarstvo

kulture u provođenju Programa kulturnog razvitka za 2016. godinu (Klasa: 612-08/15-31/0261, URBROJ: 532-04-01-01-02/3-16-02 od 25. 05. 2016. godine).

Ovogodišnji radovi obuhvatili su nastavak istraživanja terena zapadno i južno od radne zemunice 3316/3317 (Minichreiter 2016: 71–76). Početkom radova obavljeno je čišćenje terena u kvadrantima G/4, G/3, H/4, H/3, I/4, I/3, J/4, J/3 i K/3 (površina od 225 m²), tako da je skinut sloj nabacane zemlje i skinuta najlonska folija u kvadrantima koji su bili prekriveni na završetku radova prošle godine. Na taj način teren ostaje čist i objekti očuvani za daljnje istraživanje. Nakon toga je u kvadrantima I/3, I/2, J/3, J/2 i K/3, K/2 istražen SJ 003 prapovijesni subhumus bez nalaza i SJ 004 prapovijesni humus u kojem su se pojavljivali rijetki ulomci keramike, malo litike i komadi lijepa s otiscima šiblja. Nakon istraženih SJ 003 i SJ 004 i poliranja istražene površine u kvadrantima H/4, I/4, I/3, I/2, J/3, J/2 i K/3, K/2 na dubini prapovijesnog lokaliteta (na prosječnoj dubini od oko 95 m nadmorske visine) jasno su se očrtali sljedeći objekti:

¹ Stručni voditelj iskapanja bio je dr. sc. Zorko Marković, viši znanstveni suradnik iz Instituta za arheologiju u Zagrebu, a u stručnoj ekipi sudjelovala je dr. sc. Kornelija Minichreiter. Terenski iskop obavljalo je osam radnika iz Slavonskog Broda, Donje Vrbe, Vuke i Iloka.

Sl. 1 Slavonski Brod – Galovo, radna zemunica SJ 3316/3317 i jarak drvene ograde SJ 3496/3497 (snimila: K. Minichreiter)

Fig. 1 Slavonski Brod – Galovo, working pit dwelling SU 3316/3317 and a ditch of a wooden fence SU 3496/3497 (photo: K. Minichreiter)

Sl. 2 Slavonski Brod – Galovo, jarak velike drvene ograde SJ 3496/3497 u fazi istraživanja (snimila: K. Minichreiter)

Fig. 2 Slavonski Brod – Galovo, ditch of a big wooden fence SU 3496/3497 during the excavation (photo: K. Minichreiter)

Sl. 3 Slavonski Brod – Galovo, jarak velike drvene ograde SJ 3496/3497 (snimila: K. Minichreiter)

Fig. 3 Slavonski Brod – Galovo, ditch of a big wooden fence SU 3496/3497 (photo: K. Minichreiter)

Radna zemunica 4188/4189

U kvadrantima J/3 d i K/3b,d otkriven je dio velike zemunice 4188/4189 koja dalje zalazi prema istoku u neistraženi dio terena. Zemunica se proteže uz istočni profil kvadranta u dužini od 6,10 m (pravcem sjever – jug) i u širini u istraženim kvadrantima 1,40 m. U sjeverozapadnom prostoru zemunice otkriveni su ostaci peći SJ 4190/4191 koja zalazi u istočni profil kvadranta. Unutar zemunice otkrivena je manja količina ulomaka keramike i litike. Arheološka građa pripada stupnju Linear A starčevačke kulture. Jarak velike ograde u svojem jugoistočnom dijelu spaja se sa radnom zemunicom 4188/4189.

Nažalost ostaci ugljena nisu nađeni niti u jarku, niti u ovom dijelu zemunice, pa se ne može sa sigurnošću tvrditi je li jarak stariji od zemunice. Ali prema sadašnjem izgledu pretpostavlja se da je zemunica mlađa od jarka i da je ukopana preko jarka ograde. Daljnji iskop zemunice sljedeće godine omogućit će jasniju sliku o odnosu ova dva objekta.

Jarak velike drvene ograde 3496/3497

Zapadno od velike radne zemunice 3316/3317 otkriven je dio jarka SJ 3496/3497 velike drvene ograde u dužini od 18 m, koja ide pravcem sjeverozapad – jugoistok. U istraženom kvadrantu jarak se dalje nastavljao prema sjeverozapad gdje je oštećen iskopom južnog dijela ciglarske bare². U svojem južnom dijelu jarak drvene

ograde zalazi u neiskopani profil kvadranta gdje je otkriven zapadni rub zemunice 4188/4189 koja će se istražiti u radovima sljedeće godine. Širina jarka u njegovom gornjem dijelu bila je 80–90 cm, a na dnu 50–70 cm. Bio je ukopan u zdravicu oko 50 cm. Na dnu jarka otkriveni su nizovi rupa od većih stupova različite veličine od 15 do 50 cm promjera, poredani jedan do drugoga u jedan, dva ili tri reda ovisno o njihovoj veličini. Stupovi su bili plitko ukopani u dno jarka – zdravicu i to od 2–10 cm, pa u jarku zatrpani prapovijesnim humusom (tamnosmeđom zemljom). Uočeno je da su u nizovima stupova u razmaku od po 2 m ukopani posebno veliki stupovi promjera 40–50 cm radi bolje stabilnosti ograde. Između gusto poredanih stupova bilo je najvjerojatnije isprepletano šiblje. Ograda je imala vrata – prolaz (širine oko 2 m) u dijelu zapadno od velike zemunice 3316/3317, što je vidljivo u najgornjem sloju jarka po rijetkim stupovima poredanim u dužini od 2 m. Nalazi ostataka komada pečene zemlje s otiscima šiblja ukazuju da je i ova ograda bila u svojem donjem dijelu učvršćena oblijepljenom glinom. To je bio uobičajeni način gradnje ograde i u kasnijim razdobljima neolitika. Ova velika ograda sigurno se nadovezuje prema sjeverozapadu na početak (završetak) velike južne drvene ograde SJ 20 otkrivene prve godine istraživanja južno od velike grobne jame 9. Prve godine istraživanja 1997., na udaljenosti oko 2 m jugozapadno od oboda velike grobne jame 9 otkriven je početak velike drvene ograde SJ 20, sastavljene od gusto poredanih drvenih okomitih oblica, koja se od grobne jame protezala dalje u smjeru jugoistoka i zalazila u neotkopani dio tadašnjeg terena. U istraže-

2 Nakon završetka prve godine arheoloških istraživanja 1997. Ciglana je iskopala cijelu površinu istraženog zemljišta za svoje potrebe bez odobrenja nadležnog Konzervatorskog odjela u Slavanskom Brodu. Nažalost tom prilikom iskopala je veću površinu i zahvatila nekoliko metara neistraženog terena tako da se istražene površine proteklih i ove godine ne mogu direktno nadovezati na teren istražen 1997. godine. Nakon 1997. godine Ciglani je obustavljen iskop zemljišta na ovom dijelu i zemljište je stav-

ljeno pod zaštitu kao arheološki lokalitet u istočnom dijelu gradske zone Slavanskog Broda.

Sl. 4 Slavonski Brod – Galovo, detaljni nizova rupa od stupova ukopanih u dno jarka velike drvene ograde SJ 3496/3497 (snimila: K. Minichreiter)

Fig. 4 Slavonski Brod – Galovo, series of holes of the pillars dug in the bottom of a large wooden fence trench SU 3496/3497 (photo: K. Minichreiter)

noj dužini od 4 m, jarak ograde SJ 20 bio je ukopan 43–50 cm u zdravicu, u gornjem dijelu širine 95 cm, a na dnu oko 44 cm. Ograda SJ 20 je na svojoj sjevernoj strani završavala s dva veća okomita drvena stupa (promjera 40 i 50 cm), vjerojatno veće visine, jer su bili zatrpani i učvršćeni zemljom u širini od 1 m uokolo njih (Minichreiter 2007: 67–69, 192 plan).

Pretpostavljamo da je ova ograda bila izgrađena oko središnjeg dijela naselja (grobne jame i možda radne jame

zemunice 3316/3317) što je veliko arheološko otkriće na Galovu u 20-oj sezoni sustavnih arheoloških istraživanja.

Posebnost naselja rane starčevačke kulture na Galovu su između ostalog i brojne ograde koje su otkrivene u prijašnjim istraživanjima i koje su ograđivale (izdvajale) ukopni prostor unutar naselja. Ovogodišnje otkriće dijela velike ograde oko središnjeg dijela naselja dokazuje novu dimenziju organizacije života ranog neolitika u početnim fazama razvitka starčevačke kulture i upotpunjuje slike naselja i života prvih europskih poljodjelaca.

Literatura

- Minichreiter, K. 2007, *Slavonski Brod, Galovo: deset godina arheoloških istraživanja I Slavonski Brod, Galovo: Ten years of archaeological excavations*, Monografije Instituta za arheologiju 1, Zagreb.
- Minichreiter, K. 2016, Galovo, Slavonski Brod, arheološka istraživanja 2015.g. *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. XII, 71–76.

Summary

Institute of Archaeology in Zagreb continued systematic archaeological excavations at Galovo site in July 2016. This year, the research of the section west and south of the working pit SU 3316/3317 explored in 2015 continued. West from this working pit a trench SU 3496/3497 of northwest-southeast orientation was excavated 18 m in length which represents the southern end of the large wooden fence SU 20 excavated in 1997 situated south of the large burial pit 9. Various large and small postholes were discovered in the trench with very large postholes situated every 2 m. This fence had an entrance 2 m wide in the part west of the large pit SU 3316/3317. Fragments of daub were found suggesting the firmer construction of the upper part of the fence. This fence was possibly built around the central part of the settlement. The southern end of the trench continues to the unexplored area of the site.

Specific features of early Neolithic Galovo site are, among others, numerous fences explored previously which separated burial area from the settlement. This year's discovery of a part of the large fence around the central part of the settlement confirms a new dimension of the organization of early Neolithic life in the early stages of the development of Starčevo culture and completes the image of the settlements and life of the first European farmers.